

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Кафедра дошкільної і початкової освіти



ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Юрій ЛЯННОЙ

«26» квітня 2025 р.

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТІО
АЗ ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Суми – 2025

Розробники:

1. Лобова О.В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної і початкової освіти.
2. Васько О.О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти.
3. Парфілова С.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти.
4. Колишкіна А.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти.
5. Білер О.С. кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти (протокол № 11 від 24 квітня 2025 року)

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук,
доцент



Наталія ПАВЛУЩЕНКО

1. Мета підвищення кваліфікації

Метою курсів підвищення кваліфікації є вдосконалення професійної компетентності та м'яких навичок педагогічних працівників шляхом оновлення змісту освіти, впровадження інноваційних технологій, сучасних методів і форм навчання, а також формування готовності до використання набутих знань і досвіду у професійній діяльності.

Програма курсів підвищення кваліфікації складена у відповідності із Законом України «Про загальну середню освіту», Державним стандартом початкової загальної освіти (2018 р.), Концепцією Нової української школи та Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024р.)

Курси розраховано на 180 години (6 кредитів) і складаються з 5 розділів. Кожен розділ забезпечує опанування окремими напрямом підвищення професійної компетентності і не залежить від інших. Кредит містить аудиторну та самостійну частини. Аудиторна складає третю частину, куди входять тренінгові заняття, інтерактивні лекції, майстер-класи, дискусії, конференції тощо. Дві треті відведено на самостійну роботу.

2. Результати підвищення кваліфікації

Підвищення кваліфікації передбачає удосконалення професійної компетентності, розвиток м'яких навичок, оновлення педагогічного мислення та практики відповідно до вимог Нової української школи й сучасних умов, впровадження інноваційних освітніх технологій і методик, а також активізацію творчої діяльності та професійного самовдосконалення педагогів.

- У результаті проходження курсів підвищення кваліфікації здобувач повинен *знати*:
 - положення законодавства України про освіту, зокрема в частині організації початкової освіти відповідно до сучасних реформ;
 - структуру, змістові лінії, очікувані результати навчання Державного стандарту початкової освіти;
 - сучасні освітні підходи (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований);

- інноваційні методики навчання здобувачів початкової освіти з урахуванням вікових та психологічних особливостей;
- концептуальні засади інтегрованого навчання, формувального оцінювання, розвитку емоційного інтелекту і м'яких навичок в здобувачів початкової освіти з урахуванням вікових та психологічних особливостей.

уміти:

- застосовувати сучасні методи, прийоми й інструменти навчання у відповідності до вікових потреб здобувачів початкової освіти;
- організовувати освітній процес на засадах педагогіки партнерства, інклюзії, дитиноцентризму;
- впроваджувати інноваційні освітні технології (у тому числі цифрові) в організацію навчально-пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти;
- створювати безбар'єрне, безпечне та мотивувальне освітнє середовище;
- формувати в здобувачів початкової освіти ключові компетентності, а також сприяти розвитку їхніх м'яких навичок (співпраця, відповідальність, комунікація, креативність);
- творчо переосмислювати й адаптувати найкращий педагогічний досвід, ділитися власними напрацюваннями з колегами;
- апробувати сучасні навчальні матеріали, зокрема нові підручники, посібники, електронні ресурси тощо.

3. Програма підвищення кваліфікації

РОЗДІЛ 1. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (1 кредит)

Тема 1.1. Психологічний супровід в умовах Нової української школи

Організація підтримувального психосоціального середовища в умовах НУШ. Сучасні підходи до розвитку соціально-емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти. Психолого-педагогічна діагностика рівня сформованості ключових компетентностей та елементів емоційного благополуччя.

Дослідження пізнавальної сфери та моніторинг розвитку емоційно-вольової, соціальної, рефлексивної та комунікативної компетентності учнів. Використання гри як інструменту пізнання й адаптації дитини до шкільного життя.

Тема 1.2. Інклюзія в дії: психологічна підтримка в умовах НУШ

Емпатійна взаємодія в інклюзивному класі. Формування інклюзивної культури серед здобувачів початкової освіти, батьків та колег. Психологічна готовність до співпраці з дітьми з ООП. Консультування батьків і педагогів щодо психологічного супроводу інклюзивного навчання.

Тема 1.3. Педагогіка партнерства та благополуччя

Компоненти Концепції НУШ: особистісна орієнтація, компетентнісний підхід, інтеграція змісту освіти. Роль учителя як фасилітатора і ментора. Принципи педагогіки партнерства: дитина – учитель – батьки. Концепція благополуччя в освітньому середовищі за підходом LEGO: емоційна безпека, мотивація до навчання, взаємодія через гру.

Тема 1.4. Медіація та антистресова підтримка в шкільному середовищі початкової школи

Психологічна безпека дитини: превенція булінгу й мобінгу. Медіація як метод вирішення конфліктів: учень–учень, учень–учитель. Антистресові практики: ігрові методики, техніки LEGO для зняття емоційного напруження. Формування в учнів навичок ненасильницької комунікації.

Тема 1.5. Реалізація ключових ідей НУШ у щоденній педагогічній практиці

Наскрізні уміння та їх розвиток засобами інтегрованого навчання. Організація сучасного освітнього середовища: навчальні центри, осередки, ранкові зустрічі. Ігрові технології як методика досягнення балансу між навчанням і добробутом. LEGO-підхід до навчання через гру: забезпечення активного залучення учнів до освітнього процесу.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (1 кредит)

Тема 2.1. Технологія організації освітнього процесу в діяльнісній парадигмі

Сучасні підходи до організації навчально-пошукової діяльності учнів. Взаємодія вчителя та учнів у процесі навчально-пошукової діяльності. Технологія організації навчального процесу, спрямованого на формування готовності до саморозвитку. Процес самовизначення учня до діяльності. Індивідуальна освітня траєкторія. Алгоритми індивідуальної освіти.

Тема 2.2. Педагогічні умови формування пізнавальної мотивації молодших школярів у процесі навчально-пошукової діяльності

Формування пізнавальної мотивації: застосування методів, що стимулюють інтерес до навчання та сприяють активному засвоєнню знань. Дослідницький метод навчання: впровадження індивідуальних і групових форм організації пошукової діяльності. Створення ситуацій успіху: забезпечення умов для досягнення учнями позитивних результатів, що підвищує їхню самооцінку та мотивацію.

Тема 2.3. Проблемне навчання в сучасній початковій школі

Методи проблемного навчання: проблемний виклад знань, евристична бесіда, дослідницький метод. Проблемна ситуація: створення умов, які спонукають учнів до самостійного пошуку рішень. Проблемна задача: розробка завдань, що стимулюють критичне мислення та аналітичні здібності учнів. Відкриті завдання та запитання як елемент проблемного навчання.

Тема 2.4. Рефлексія у навчанні здобувачів початкової школи

Принципи освітньої рефлексії: розвиток здатності здобувачів початкової освіти до самоаналізу та оцінки власної діяльності. Методика організації рефлексії: використання різноманітних прийомів для формування рефлексивних навичок. Взаємозв'язок рефлексії і цілепокладання: допомога здобувачів початкової освіти у встановленні особистих навчальних цілей та

шляхів їх досягнення.

Тема 2.5. Методологічні основи й технологія системного підходу до педагогічного аналізу й самоаналізу уроку

Аналіз уроку: застосування системного підходу для оцінки ефективності освітнього процесу. Заелементний підхід: детальний розгляд окремих компонентів уроку для виявлення сильних і слабких сторін. Методика педагогічного аналізу уроку: використання різних методів, таких як «риб'яча кістка», для структурованого аналізу та самоаналізу педагогічної діяльності. Система управління якістю знань у школі.

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ (1 кредит)

Тема 3.1. Інтерактивні цифрові дошки в початковій освіті

Використання цифрових онлайн-дошок у освітньому процесі початкової школи. Технологія використання онлайн-дошки Padlet і Sandbox від Padlet в освітньому процесі. Технологія використання платформи Gynzy для проведення інтерактивних уроків.

Тема 3.2. Візуалізація навчального контенту: інструменти Canva та Genially

Візуалізація як сучасний інструмент підвищення ефективності навчання в початковій школі. Технологія створення навчальних матеріалів за допомогою Canva. Розробка інтерактивних навчальних матеріалів з використанням Genially. Технологія створення цифрових історій та квестів з використанням візуальних інструментів.

Тема 3.3. Ігрові технології та формувальне оцінювання за допомогою Kahoot

Технологія створення різноманітних вікторин та опитувань на платформі Kahoot. Методика використання Kahoot для формувального оцінювання. Організація командних змагань та ігор для розвитку навичок співпраці.

Тема 3.4. Створення інтерактивного відеоконтенту за допомогою EdPuzzle та Nearpod

Відеоконтент як елемент сучасного освітнього процесу в початковій школі. Технологія створення інтерактивних відеоуроків за допомогою EdPuzzle. Технологія створення мультимедійних презентацій з відеоелементами за допомогою Nearpod.

Тема 3.5. Організація синхронного навчання та інтеграція штучного інтелекту в цифровому освітньому середовищі початкової школи

Синхронне навчання як компонент цифрової освіти в початковій школі. Технологія проведення інтерактивних уроків за допомогою Zoom. Організація групової роботи за допомогою сесійних залів у Zoom. Технологія проведення інтерактивних уроків за допомогою Google Meet. Штучний інтелект як інноваційний інструмент в освіті. Технологія використання ІІІ-інструментів для створення та адаптації навчальних матеріалів. ІІІ як асистент вчителя: можливості та обмеження.

РОЗДІЛ 4. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ МАТЕМАТИЧНОЇ І ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ (1 кредит)

Тема 4.1. Інтерактивні технології у викладанні початкового курсу математики

Сутність поняття технологія навчання. Технології навчання математики у початкових класах. Поняття «інтерактивні технології навчання». Класифікація інтерактивних технологій навчання. Інтерактивні технології кооперативного навчання математики. Інтерактивні технології колективно-групового навчання на уроках математики. Інтерактивні технології ситуативного моделювання і опрацювання дискусійних питань. Моделювання стратегії реалізації технологій інтерактивного навчання при вивченні математики. Мікровикладання.

Тема 4.2. Діяльнісний підхід і LEGO-технології як інноваційні засоби формування математичної компетентності молодших школярів

Сутність діяльнісного підходу в навчанні математики в початковій школі. Роль LEGO-технологій у розвитку логіко-математичного мислення. Використання LEGO для формування базових математичних уявлень: числові ряди, арифметика, геометрія, симетрія, вимірювання. Інтеграція діяльнісного підходу та LEGO-технологій у навчальні ситуації: навчальні ігри, кейси, проекти, проблемні задачі. Конструювання як вид активної діяльності. Стратегії поєднання LEGO-технологій із діяльнісним навчанням. Завдання й вправи, що сприяють формуванню самостійності, командної роботи, аналітичного мислення.

Тема 4.3-4.4. Використання новітніх освітніх технологій навчання природознавства здобувачів початкової освіти

Формування дослідницької поведінки молодших школярів за методикою О. Савенкова. STEAM-підхід у навчанні природознавства: інтеграція природничих наук, технологій, інженерії, мистецтва й математики як засіб мотивації та розвитку системного мислення. Використання ТРВЗ-технології: сутність ТРВЗ-технології; методи ТРВЗ-технології; ігри та тренінги у межах ТРВЗ-технології. Упровадження інтерактивних технологій навчання природознавства. Навчальний діалог - комунікативна лінія інтерактивного навчання. Технологія проектування в історико-педагогічному контексті. Методика організації творчого проектування в початковій школі. Застосування технології проектування на уроках природознавства.

Тема 4.5. Проблемні та дискусійні питання на інтерактивних уроках у процесі навчання освітньої галузі «Природознавство»

Методика постановки проблемних питань. Методика постановки дискусійних питань. Дискусійні формати: «За і проти», «Позиційна лінія», «Чарівний мікрофон», «Коло ідей»; Тренінгові вправи.

РОЗДІЛ 5. ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ТА ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗМІСТІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ (2 кредита)

Тема 5.1. Формування екологічної компетентності молодших школярів у процесі вивчення природознавства

Актуальні питання охорони природи. Екологічне виховання: зміст, завдання, принципи. Педагогічний досвід формування екологічної культури молодших школярів. Особливості формування екологічної культури молодших школярів. Педагогічні умови та методи формування екологічної культури у процесі навчання освітньої галузі «Природознавство».

Тема 5.2. Формування громадянської та життєвої компетентності молодших школярів у контексті патріотичного виховання

Сутність, зміст і структура громадянської та життєвої компетентності молодших школярів. Особливості формування громадянської та життєвої компетентності у процесі патріотичного виховання. Використання інтерактивних вправ у процесі формування громадянської та життєвої компетентності школярів. Формування громадянської та життєвої компетентності школярів на засадах інтеграції знань.

Тема 5.3. Краєзнавство як основа формування ціннісного ставлення особистості до рідного краю

Аналіз поняття «ціннісне ставлення». Краєзнавство як основа формування ціннісного ставлення особистості до рідного краю. Інтегрування краєзнавчого матеріалу в зміст навчальної (урочної) та виховної (позаурочної) діяльності. Методи та прийоми навчання і виховання з метою інтегрування краєзнавчого матеріалу. Складання краєзнавчої скарбнички.

Тема 5.4. Реалізація ідей Нової української школи у підручниках «Мистецтво» (1-4 класи)

Сутність і специфіка викладання інтегрованого курсу «Мистецтво». Порівняльний аналіз відповідної галузі Типових освітніх програм. Презентація підручників О.В.Лобової «Мистецтво» для 1 - 4 класів. Тематична структура і зміст підручників. Реалізація у підручниках провідних ідей Нової

української школи. Формування ключових та предметних компетентностей у змісті початкової мистецької освіти.

Тема 5.5. Методичні аспекти мистецької освіти молодших школярів за підручниками «Мистецтво» (1-4 класи)

Диференціювання та інтеграція різних видів мистецької діяльності у підручнику. Методичні аспекти формування ключових та предметних компетентностей у змісті початкової мистецької освіти. Методика організації слухацької та вокальної діяльності школярів за підручниками. Форми і методи організації різних видів образотворчої діяльності учнів. Організація роботи за підручником при викладанні інтегрованого курсу двома вчителями.

4. Пропонується участь у роботі Всеукраїнських науково-практичних конференцій на базі кафедри дошкільної і початкової освіти (листопад, квітень).

5 Рекомендовані джерела інформації

До 1 розділу

1. Використання ідей В.О. Сухомлинського вчителями початкових класів у контексті Нової української школи. Київ: Видавництво «Освіта», 2023. 28 с.
2. Державний стандарт початкової освіти: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. Київ: МОН України, 2018. 68 с.
3. Інноваційна діяльність психолога в Новій українській школі. Київ: Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, 2021. 32 с.
4. Ковальчук О.І. Психологічний супровід педагогів в рамках концепції НУШ: попередження професійного вигорання та підвищення резилієнс педагогів в умовах змін Нової української школи *На Урок*. 2018. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/psihologichniy-suprovid-pedagogiv-v-ramkah-konceptci-nush-poperedzhennya-profesiynogo-vigorannya-ta-pidvischennya-reziliens-pedagogiv-v-umovah-zmin-novo-ukra-nsko-shkoli-seriya-profilak-73467.html>
5. Концепція Нової української школи. Київ: МОН України, 2016. 40с.
6. Котлова Л.О., Харченко А.В. Психологічний супровід інклюзивної

освіти. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2021. 12 с.

7. Литвин І.М., Гавриленко Т.Л. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи. Черкаси: Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників, 2020. 36 с.

8. Методичні рекомендації. Психологічний супровід упровадження Нової української школи. Суми: Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2021. 28 с.

9. Ніколенко Л.І. Педагогіка партнерства як умова реалізації завдань розвитку особистості дитини у контексті Нової української школи. Київ: Університет менеджменту освіти, 2018. 24 с.

10. Нова українська школа: поради для вчителя. Навчально-методичний посібник. Київ: МОН України, 2018. 144 с.

11. Психологічний супровід взаємодії суб'єктів освітнього простору / За ред. В.М. Горленка. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. 64 с.

12. Психологічний супровід упровадження Нової української школи: методичні рекомендації / за ред. О. В. Сухомлинської. Суми: Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2020. 32 с.

13. Психолог у НУШ: радісно та впевнено руш! Путівник психолога в Новій українській школі / Заг. ред. Є.В. Афоніна, О.О. Заріцький, Н.І. Гавриленко та ін. Київ: УМО, 2021. 96 с.

14. Турчина Л.І. Особливості психологічного супроводу вчителя Нової української школи *Педагогічний пошук*. 2019. № 4. С. 27–30.

15. Learning through play: a review of the evidence / Jennifer N. Zosh et al. Billund: The LEGO Foundation, 2017. 44 p. Режим доступу: <https://www.unicef.org/sites/default/files/2018-12/UNICEF-Lego-Foundation-Learning-through-Play.pdf>

16. Play at school: практичні матеріали для вчителів / The LEGO Foundation. Режим доступу: <https://learningthroughplay.com/play-at-school>.

17. Чемодурова Ю. Психологічний супровід освітнього процесу в початковій школі в умовах реалізації Концепції Нової української школи *Науково-методичний вісник*. 2023. № 2. С. 65–73. Режим доступу: <https://znayshov.com/FR/16169/714-65-73.pdf>.

18. Електронна платформа «Нова українська школа», www.nus.inf.ua

19. www.nus.org.ua

20. www.inf.org.ua

До 2 розділу

1. Аналіз уроку як цілісної складної педагогічної системи: види аналізу. – Слов'янськ : Слов'янський ліцей, 2022. 64 с.
2. Буйдіна, О.О., Канівець, З.М., Олійник, С.П., Резніченко, З.В. Дидактичні засади організації освітнього процесу. Полтава : ПАНУ, 2023. 68 с.
3. Даниленко, Л.І., Паламарчук, В.Ф. Наукові засади інноваційної діяльності в Україні *Постметодика*. 2004. № 2–3. С. 11–19.
4. Дичківська, І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. 256 с.
5. Кучеренко, І. І. Технологія проблемного навчання української мови: сутність та лінгводидактичний потенціал. Умань : Уманський державний педагогічний університет, 2020. 120 с.
6. Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект / за ред. Л. І. Даниленко. Київ : Логос, 2001. 185 с.
7. Павленко, В. В. Проблемне навчання: становлення, сутність, перспективи. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 112 с.
8. Пометун, О.І., Пироженко, Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
9. Попова, О. В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні у XX столітті. Харків : Основа, 2001. 144 с.
10. Симонов, В. Концепції аналізу уроку. – Київ : Освіта.UA, 2020. – 80 с.
11. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник / упоряд. О. Рома ; The LEGO Foundation. – Київ : МОН України, 2018. 44 с.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/LEGO/po-novomu-na-vchannya-po-inshomu.pdf>
12. Сучасний урок: 50 способів порефлексувати. Полтава : ПАНУ, 2021. 60 с.
13. Рефлексія як складова формування оцінювання молодших школярів. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2023. 48 с.
14. LEGO Foundation. Play at school: practical materials for teachers. Billund : LEGO Foundation, 2018. 52 р.
15. Химинець, В. В. Інновації в сучасній школі. Ужгород : Карпати, 2004. 96 с.
16. Химинець, В.В., Кірик, М.Ю. Інновації в освіті. Інновації в початковій школі. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2009. 308 с.
17. Швець, С. М., Кондратюк, Л. С. Рефлексія як компонент діяльності на уроках у початковій школі: практичний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 40 с.

До розділу 3

1. Google Meet – як користуватися та налаштувати – інструкція. URL: <https://youtu.be/mkcBprROUpc?si=vVajhVCAjfrLlez>
2. Supyk Yuliya. ZOOM ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ. ВІДЕО-ТУТОРІАЛ. URL: <https://youtu.be/sL-cXtQvwHQ?si=UkdqR3WZGAYTOEpL>

3. Богосвятська Анна-Марія. 7 способів використання штучного інтелекту на уроках. URL: <https://youtu.be/ttUUVzWJS1Y?si=W9fpxHfW2cxZt0wX>
4. Вебінар «Упакування онлайн уроку за допомогою сервісу Nearpod», авторка та ведуча - Тріщук І. URL: https://youtu.be/IOIjB01aB0s?si=JvOyCzVjYDm_yd3O
5. Демченко О. Поширення і дозволи. Онлайн дошка SANDBOX (пісочниця). URL: https://youtu.be/FACCi2F3Js4?si=Z6M5RJvOE1s_k9cj
6. Демченко О. Створення інтерактивної гри у SANDBOX (пісочниця) від Padlet. URL: https://youtu.be/p9TMgbnXj_U?si=d3U7miwaal-B8kZE
7. Дошка для співпраці Sandbox від Padlet. *ІКТ в освіті*. URL: <https://youtu.be/ZMIMTtNgDOo?si=JPqXS2YpqZg64oBU>
8. Інтерактивні уроки засобами Gynzy. *ІКТ в освіті*. URL: https://youtu.be/avv0ljkzmEk?si=MWVqYrbJsom_dtIu
9. Кривовяз О. Gynzy - інтерактивна дошка. Перше знайомство. URL: <https://youtu.be/Eetr-bxzcSM?si=f8pT4qRZUAGMqfqW>
10. Платформа Nearpod як ефективний інструмент для змішаного та дистанційного навчання. URL: <https://youtu.be/0nmODThMifU?si=Fzf-w6gGpORC5U5L>
11. Помічник сучасного вчителя: нейромережі та ШІ(спікер Юлія ЦУЛУКІАНІ). URL: https://youtu.be/fl_S1kJpbMY?si=ec8lr7-j_8yh6geh
12. Спірідонова Ю.В. Дошка gynzy (гензі) у роботі вчителя (версія без реєстрації). URL: <https://youtu.be/-PTqPtOhlq4?si=S6KfYiMRWsudT3B->
13. Створюємо проекти у Canva. *ІКТ в освіті*. URL: https://youtu.be/WvcLv1SZkMY?si=you3Af_wfafm37Ek
14. Тріщук І. Особливості презентації в Genially. URL: <https://youtu.be/hWosvYh2OA4?si=Br0g5D5oU04Ywo50>
15. Як користуватися Genially? *Селидівський ЦПРПП*. URL: <https://youtu.be/TtPk-D6hjuQ?si=vfM67AXFs31L1i9E>
16. Як працювати в EDpuzzle. *Creative Teacher*. URL: https://youtu.be/RNkn_fw0ILU?si=o96INmOfwkFy9M3Q
17. Як працювати з дошкою Padlet. *Creative Teacher*. URL: <https://youtu.be/pUIPLN0JU48?si=65oF5dBWHRqh1I3v>
18. Як створити вікторину Kahoot. *Creative Teacher*. URL: https://youtu.be/xFYWNlXGJNg?si=L0LfVyVA15l_1mTB
19. Як створити презентацію у Canva. *Creative Teacher*. URL: https://youtu.be/X2_fwZqZXdU?si=nF1mVtLUX2YmHEwj

До 4 розділу

1. Бібік, Н. М. *Природознавство в початковій школі: інтеграція змісту, методів і форм навчання* : навч.-метод. посіб. Київ : Літера ЛТД, 2021. 192 с.
2. Буценко, Т. О. *Дискусія як метод навчання у початковій школі Початкова школа*. 2023. № 5. С. 22–25.

3. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник / упор. О. Рома – The LEGO Foundation. Київ, 2018. 44 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/LEGO/po-novomu-na-vchannya-po-inshomu.pdf>
4. Глазова, О. П. *Проектні технології у початковій школі* : методика, приклади, вправи Київ : Ранок, 2021. 112 с.
5. Гончаренко, С. У. Педагогічні технології: проблеми і перспективи розвитку *Педагогічний дискурс*. 2021. № 29. С. 54–60.
6. Дженніфер М. Зош, Емілі Дж. Хопкінз, Ханне Дженсен та ін. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів. Біла книга. 2017. URL : https://cms.learningthroughplay.com/media/bypmfw3p/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7-%D0%B3%D1%80%D1%83-%D1%82%D0%B0-%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%85%D1%96%D0%B4-2017_ltp-a-review-of-the-evidence_ua.pdf
7. Діяльнісна математика. Методичний посібник із фасилітації уроків математики в початковій школі / The LEGO FOUNDATION. Запоріжжя : СТАТУС, 2023. 208 с. URL: <https://educationpakhomova.blogspot.com/2024/06/lego-faundation.html>
8. Інтерактивні технології. Нові підходи. URL: <https://rpl.ucoz.com/MetodRobota/Scarb/InteraktyvTehnology.pdf>
9. Комар О. Застосування інтерактивних технологій на уроках математики. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/9/visnuk_15.pdf
10. Комарова, Т. С. Розвиток критичного мислення на уроках природознавства. 2022. № 4. С. 8–11.
11. Крутій, К. Л. *ТРВЗ-педагогіка в початковій школі* : методика, ігри, вправи. Миколаїв : Іліон, 2021. 140 с.
12. Мала академія наук України. *STEAM-освіта: посібник для вчителя* / за ред. Н. Г. Лобанової. Київ : МАНУ, 2021. 88 с.
13. Міністерство освіти і науки України. *Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти* [Електронний ресурс] *Офіційний вебсайт МОН України*. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.
14. Мельниченко, Ю. Б. *Технології навчання молодших школярів: інноваційні підходи* : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2020. 176 с.
15. Паркер Р., Томсен Бо С. Діяльнісний підхід у початковій школі. Біла книга. 2019. URL : https://cms.learningthroughplay.com/media/dx1copjh/ltp-at-school_ukranian_version.pdf
16. Савченко, О. Я. *Дидактика початкової школи* : підручник. Київ : Генеза, 2020. 384 с.

17. ТОВАЖНЯНСЬКА, І. В. *Інтерактивне навчання у початковій школі* : методичний посібник. Харків : Основа, 2021. 128 с.
18. Шість цеглинок : методичний посібник / упор. О. Рома – The LEGO Foundation. Київ, 2018. 35 с. URL : http://www.soippo.edu.ua/images/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/09/14/novost1/6_%D1%86%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA.pdf
19. The LEGO Foundation. *Гра. Навчання. Добробут: як гра сприяє розвитку дитини* / The LEGO Foundation, 2020. 60 с. Режим доступу: <https://www.legofoundation.com/media/2809/learning-through-play-guide-ukrainian.pdf>

До 5 розділу

1. Бібік Н. М., Ілляш. М. М. Зростаємо громадянами: Розповідь про Конституцію України: Навчальний посібник. К. : Веселка, 2000. 87 с.
2. Пустовіт Г.П. Екологічне виховання учнів початкових класів у позашкільних навчальних закладах: Навч.-метод. посібник. К.: 2002. 270 с.
3. Пометун О. І. Формування громадянської компетентності: погляд з позиції сучасної педагогічної науки. *Вісник програм шкільних обмінів*. 2005. № 23. С. 18.
4. Пономаренко Л. Виховання громадянськості у молодших класах. *Початкова школа*. 2001. №3. С. 17-20.
5. Лобова О.В. Мистецтво : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Школяр, 2018. 144 с.
6. Лобова О.В. Мистецтво : робочий зошит альбом з інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Школяр, 2018. 72 с.
7. Лобова О.В. Мистецтво : підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти . К. : Школяр, 2019. 144 с.
8. Лобова О.В. Мистецтво : робочий зошит альбом з інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти К. : Школяр, 2018. 72 с.
9. Лобова О.В. Орієнтовний календарний план уроків мистецтва в 1 класі (І семестр) *Мистецтво та освіта*. 2018. № 3 (89). С. 45-47.
10. Лобова О.В. Орієнтовний календарний план уроків мистецтва в 1 класі (ІІ семестр) . *Мистецтво та освіта*. 2018. № 4 (90). С. 48-50.
11. Лобова О.В. Реалізація ідей Нової української школи в підручниках «Мистецтво» (1 та 2 класи). *Мистецтво та освіта*. 2019. № 3 (93). С. 32-35, 60-61.
12. Міністерство освіти і науки України. *Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти* [Електронний ресурс] *Офіційний вебсайт МОН України*. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.